

Karel V baksteen, uit een dáár zeker niet te vermoeden schouw van een vorigen bouw, werden blootgelegd en – op één na stukgehakt.

Doch al deze nabetrachting brengt ons op het oogenblik niet verder en om ons een voorstelling te kunnen vormen van het oorspronkelijke woonhuis in deze stad moeten wij ons behelpen met het weinige dat houvast geeft, maar helaas nog al te veel ruimte laat aan onze fantasie.

Allereerst hebben wij ons rekenschap te geven wie wel de oudste bewoners waren en welke eischen zij zullen gesteld hebben, doch dan dienen wij nog even terug te gaan tot vóór de vorming van de stad, naar de voorloopers van die eerste bewoners, de slotheeren.

Zij hadden natuurlijk heel andere eischen dan de bevolking der stedelijke conglomeratie, want voor hen ging het vóór alles om de veiligheid, zelfs óók nog toen zij binnen de – aanvankelijk nog gebrekkige – stadsomheining geraakten; eerst in de tweede plaats vroegen zij om comfort, een comfort dat vèr onderdeed voor wat in onze dagen als zoodanig zelfs in een middelmatige arbeiderswoning gevorderd wordt. De opkomst van de stad wijzigde echter al spoedig de beteekenis dier versterkte huizen, hetzij dan dat deze door haar werden opgenomen dan wel, als een steun of een bedreiging, buiten haar wallen gelaten. Zooals te Schiedam het Huis te Riviere van de Matenese's, bleven ook hier Weena, Crooswijk en Honingen na den aanleg der stadsvesten daarbuiten, maar Bulgersteyn viel erbinnen, evenals in een later tijdperk, bij den eersten uitleg aan de rivierzijde, het Huis ter Merwen in het oostelijk Nieuwland. Van den aard of de beteekenis van dit laatstgenoemde huis is ons overigens niets bekend ¹⁾.

Omtrent de indeeling van deze versterkte middeleeuwsche huizen weten wij niet veel meer dan uit overgebleven bouwresten bij benadering valt te reconstrueeren en jammer ge-

1) Van Alkemade (Bronnen II 641) zag in de zeer zware fundamenten, in 1690 gevonden niet ver van de Hoofdsteeg tusschen Houttuin en Nieuwehaven, welke m.i. niet anders kunnen geweest zijn dan die van het Huis ter Merwen, ten onrechte sporen van een klooster, wat trouwens ook reeds Van Reyn I 213 in twijfel trok. Zie ook Bronnen III. blz. 52, 53, 58, 61, 64.